

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Załącznik nr 2 do Protokołu z posiedzenia Zespołu Zarządzania Kryzysowego
Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 sierpnia 2023 r.

Warszawa, 1 sierpnia 2023 r.

REKOMENDACJE

**z posiedzenia Zespołu Zarządzania Kryzysowego Ministra Klimatu i Środowiska
w sprawie sytuacji na rzece Odrze oraz w dorzeczu Wisły**

1. Rozwinięcie współpracy pomiędzy stroną polską a czeską w zakresie bieżącej wymiany danych monitoringowych dotyczących wód rzeki Odry, w tym wzajemne udostępnianie wyników badań, z uwzględnieniem danych monitoringu automatycznego.
2. Czasowe odcięcie zbiornika Czernica od Odry z uwagi na wciąż utrzymującą się w zbiorniku wysoką liczebność „złotej algi”. Działanie ma na celu uniemożliwienie wymiany wody pomiędzy zbiornikiem a rzeką, co pozwoli uniknąć rozprzestrzeniania się „złotej algi” do Odry i zminimalizuje ryzyko wystąpienia zakwitów w innych akwenach. Dodatkowo zastosowanie w zbiorniku biostabilizatora na bazie słomy jęczmiennej dla ograniczenia rozwoju „złotej algi”.
3. Wydanie przez PGW Wody Polskie zaleceń dla oczyszczalni ścieków, polegających na przekazywaniu informacji o dokonywanych zrzutach burzowych, niezwłocznie po ich realizacji, wraz z informacją, że zrzuty biogenów przyczyniają się do intensywnego rozwoju „złotej algi”, co zwiększa ryzyko pojawienia się toksycznego zakwitu.
4. Wykorzystanie przez PGW Wody Polskie występujących obecnie opadów deszczu do zwiększenia poziomu retencji zbiorników w zlewni Odry (w szczególności zbiornik Nyski, Otmuchowski, Turawa, Mietkowski) celem umożliwienia zwiększonej alimentacji Odry w okresach ewentualnych niżówek.
5. Kontynuacja bieżącej obserwacji danych z monitoringu oraz komunikatów GIOŚ, ze szczególnym uwzględnieniem parametrów tlenu w wodzie. W przypadku wystąpienia spadku poniżej 4 mg.tlenu/l zalecane jest stałe monitorowanie sytuacji oraz w sytuacji pogłębiania się spadków tlenu, przeprowadzenie przez służby wojewodów natleniania wody.

6. W dorzeczu Wisły rozpoznanie przez PGW Wody nielegalnych wylotów lub innych procesów (np. niewłaściwych prac urządzeń wodnych) mogących wyjaśnić wysokie zasolenie rzeki Pszczyńki na odcinku od źródła do zbiornika Łąka lub jej dopływów.
7. Kontynuacja stałej roboczej współpracy pomiędzy użytkownikami wód oraz PGW Wody Polskie w celu skoordynowania działań na rzecz ograniczenia kumulacji ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, poprzez retencjonowanie, ograniczenie rzutów oraz wykorzystanie możliwości gospodarki wodnej. Po to, aby nie dochodziło do istotnego pogorszenia dotychczasowych parametrów wody.
8. Oznaczanie miejsc, gdzie stwierdzono obecność „złotej algi”, za pomocą tablic informacyjnych, dostępnych w instrukcji dla służb wojewody dla ograniczenia przenoszenia „złotej algi” do innych rzek i zbiorników wodnych. Link do wzoru tablicy: <https://www.gov.pl/web/odra/zasady-bezpieczenstwa>;
9. Przeciwdziałanie stagnacji wody na urządzeniach wodnych.
10. Uzyskanie przez RCB informacji zwrotnej od podmiotów odpowiedzialnych za realizację rekomendacji Zespołu Zarządzania Kryzysowego MKiŚ, na temat stopnia realizacji dotychczasowych zaleceń ZZK MKiŚ.

Monitoring GIOŚ wykazał wzrost liczebności złotej algi w zbiorniku Czernica, dlatego wprowadzono alert. Jednocześnie w zbiorniku występuje azot i fosfor, które sprzyjają intensywnemu rozwojowi glonu. Może to w ciągu najbliższych 7-9 dni doprowadzić do wzrostu na poziomie 80 milionów osobników złotej algi w litrze wody, co prowadzi do toksycznego zakwitów tego inwazyjnego glonu.

Obecnie analizowane są rekomendowane przez Zespół Zarządzania Kryzysowego MKiŚ metody czasowego odcięcia zbiornika Czernica od Odry, żeby zakwit nie dostał się do nurtu rzeki. Możliwość są dwie – zastosowanie tzw. big-bagów wypełnionych piaskiem lub biostabilizatorów. Zespół ekspertów wraz z wojewodą i przedstawicielami Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego analizują wybór skutecznego i możliwego do szybkiej realizacji rozwiązania. Nie jest wykluczone jednoczesne zastosowanie obu metod.

Montaż biostabilizatorów to metoda powszechnie stosowana dla poprawy jakości wód, skuteczna w przypadku złotej algi. Biostabilizator uwalnia do wody substancje, które powstrzymują zakwit glonów.

Złota alga jest gatunkiem nieprzewidywalnym, w sezonie letnim namnaża się znacznie szybciej niż w pozostałych porach roku. Cały czas monitorujemy sytuację, pozostajemy w bieżącym kontakcie z ekspertami resortu klimatu i środowiska.

W zbiorniku Czernica cały czas obserwowane są wahania przewodności na poziomie 900-1100 $\mu\text{S}/\text{cm}$, ale nie są bezpośrednią przyczyną wzrostu złotej algi. Jak podkreślają eksperci, intensywny rozwój złotej algi w zbiorniku Czernica wynika bezpośrednio ze wzrostu biogenów czyli azotu i fosforu. Duży stopień rozwoju złotej algi w starorzeczach Odry był obserwowany w tym roku przy przewodności 800 $\mu\text{S}/\text{cm}$.